

coMiesięcznik

Polskiego Komitetu Narodowego ICOMOS - Kwiecień 2024

Szanowni Państwo

„coMiesięcznik” – biuletyn informacyjny PKN ICOMOS ma służyć realizacji priorytetowego zadania naszej organizacji jakim jest dostarczanie informacji na tematy konserwatorskie. „coMiesięcznik” jest skierowany do całego polskiego środowiska konserwatorskiego, rozpowszechniając bieżące informacje na temat wydarzeń i spraw związanych z ochroną zabytków. „coMiesięcznik” prezentuje informacje dostarczone przez członków PKN ICOMOS oraz środowisko konserwatorskie. Informacje mają formę krótkich notek, uporządkowanych w najprostszy sposób.

Prosimy Państwa o przesyłania krótkich notek o wszelkich konferencjach, publikacjach i wydarzeniach, które mogą zainteresować środowisko konserwatorskie na adres:

biuletyn.pknicomos@gmail.com

Redakcją i oprawą graficzną biuletynu zajmuje się Pan Jakub Andrzejewski.

W imieniu Prezydium PKN ICOMOS
Bogusław Szmygin

Informacje

Konferencja "Podstawy teoretyczne ochrony zabytków – 60 lat Karty Weneckiej" **Łazienki Królewskie w Warszawie, 13-14.05.2024 r.**

Szanowni Państwo,

Komitet Organizacyjny PKN ICOMOS zaprasza do udziału w konferencji naukowej organizowanej przez Polski Komitet Narodowy ICOMOS, Muzeum Łazienki Królewskie w Warszawie, Zamek Królewski w Warszawie oraz Narodowy Instytut Dziedzictwa. Odbędzie się ona w dniach **13-14 maja 2024 roku** w Łazienkach Królewskich w Warszawie, a jej celem jest dyskusja o kluczowych problemach współczesnej teorii ochrony i konserwacji dziedzictwa.

Zachęcamy do zapoznania się z programem konferencji.

<http://www.icomos-poland.org/files/32/Dokumenty/441/ICOMOS-Program-konferencji-2024.pdf>

Chętnych do udziału w konferencji prosimy o rejestrację za pośrednictwem [formularza](#). Uwaga! Liczba miejsc jest ograniczona - Organizatorzy zastrzegają sobie zamknięcie zapisów po wyczerpaniu limitu miejsc. Jednocześnie przypominamy, iż uczestnictwo w konferencji jest płatne - 100 zł od osoby prywatnej oraz 300 zł od przedstawiciela instytucji.

Członkostwo w Międzynarodowym Komitecie Naukowym ds. Wody i Dziedzictwa („ISCWater”)

ICOMOS
International Scientific Committee on
Water and Heritage

Szanowni Państwo, zachęcamy do ubiegania się o członkostwo w Międzynarodowym Komitecie Naukowym ICOMOS ds. WODY I DZIEDZICTWA (International Scientific Committee on Water and Heritage ('ISCWater')).

Osoby chętne do reprezentowania Polskiego Komitetu ICOMOS prosimy o zapoznanie się z załącznikami oraz przesłanie swoich kandydatur wraz z życiorysem naukowym na adres mailowy:

sekretariat@icomos-poland.org w terminie do dnia 30 kwietnia 2024 r.

Informacje na temat działalności ISCWater dostępne są na stronie: <https://water.icomos.org/>

Konsultacje rekomendacji ISCARSAH odnośnie do prac archeologicznych

Historic England

Szanowni Państwo,
zachęcamy do udziału w konsultacjach rekomendacji ISCARSAH odnośnie do prac archeologicznych.
Projekt oraz formularz konsultacyjny dostępny jest na stronie:

<https://historicengland.org.uk/about/what-we-do/consultations/guidance-open-for-consultation/>

Uwagi prosimy przesyłać do 26 kwietnia br. na adres: jim.williams@historicengland.org.uk

ICOMOS Syria and ICOMOS Mexico on the occasion of the International Day of Monuments and Sites

Dear Friends and Colleagues,

You are cordially invited to an online conference tomorrow via zoom platform prepared by PRERICO, ICOMOS Syria and ICOMOS Mexico on the occasion of the International Day of Monuments and Sites. Attached is the poster of the event and following is the link to the Zoom session. Your presence will enrich the discussion.

<https://zoom.us/j/97657062290?pwd=UEROeUg2Nk5mMDImOGlrN1V0SmJlEQTO9>

18.04.2024 r. 12.00 GMT/UTC – 14:00 CET

PRERICO
ICOMOS International Scientific Committee
on Places of Religion and Ritual

ICOMOS
conseil international des monuments et des sites

ICOMOS SYRIA
International Council On
Monuments and Sites

ICOMOS MEXICO

**DISASTERS & CONFLICTS
THROUGH THE LENS OF
VENICE CHARTER
IDMS 18 APRIL 2024**

OPENING: RII HAE UN
President of PRERICO 12:00 pm

JEONG EUN KIM, PH.D
The Restoration of Naksan-sa: Building of Fire Prevention System for Mountain Monasteries in Korea. 12:10 pm

ABDOULAYE CISSE
Social and Economic impacts of the security crisis on the conservation of earthen architectural heritage in Mali. 12:30 pm

SHIREEN ALLAN
Religious Cultural Heritage Sites in Palestine under the war crisis. 12:50 pm

RAPPORTEUR : RAÚL RIVERO, GENERAL SECRETARY, PRERICO

THURSDAY, 18TH APRIL 2024 @ 12:00PM GMT/UTC - 14:00PM CET

MODERATOR: LUNA RAJAB, VICE PRESIDENT, PRERICO

I
N
F
O
R
M
A
C
J
E

ICOMOS SA and the African World Heritage Fund present:
Roundtable discussion
Disasters & Conflicts Through the Lens of the Venice Charter: An African Perspective

Dear colleagues,

Apologies for the late notice, but please see attached an invitation for a round table that ICOMOS South Africa and the African World Heritage Fund is planning for tomorrow 18 April at 2pm (Johannesburg time). Please distribute as deemed appropriate amongst your members.

INTERNATIONAL DAY FOR MONUMENTS AND SITES

Mr Jonathan Nsubuga – Uganda

Ms Chantal Shalukoma – Democratic Republic of Congo

Dr Souleymane Konate – Mali

Ms Ujala Satgoor – South Africa

Thursday 18 April 2024

2:00 pm - 4:00 pm SAST (Johannesburg Time)

Zoom link - Please register in advance for the round table

<https://us06web.zoom.us/meeting/register/tZEqce-qpz4jEtBOxgXEMCrVGhJBslhH2MzD#/registration>

Simultaneous French and English translation will be available

I
N
F
O
R
M
A
C
J
E

Call for Contributions to the Visby-seminar!

ICOMOS
SWEDEN

International Council on
Monuments and Sites
Conseil International
des Monuments et des Sites

CALL FOR ABSTRACTS

Call for contributions to the Seminar on Sustainability and Succession June 11th at Uppsala University – Campus Gotland, Visby, Sweden in conjunction with the ICOMOS Europe Group Meeting 2024

The seminar is arranged in close cooperation with Uppsala University, which offers studies in the field of conservation www.konstvet.uu.se/kulturvard/. Participants will be ICOMOS members, students and staff from Uppsala University and Gothenburg University. We are planning for one keynote speech and 2-5 presentations per theme. We will select contributions to reflect different aspects of each theme, linked to up-to-date research, best practices as well as learning examples for the future. The seminar will consist of key-note speakers, plenary sessions and workshops on the three topics. The day will be summarized by a plenary session with reports from the workshops and further discussions.

The seminar will focus on three main themes:

- Sustainability and energy efficiency in heritage buildings and sites
- Cultural heritage skills for the future
- Venice Charter 60 years

Sustainability

As with the World Heritage Convention, the Sustainable Development Goal Target 11.4 links together cultural and natural heritage. Goal 11 aims at making cities and human settlements inclusive, safe, resilient and sustainable. Within this goal, Target 11.4 aims at strengthening efforts to protect and safeguard the world's cultural and natural heritage thus contributing to a resilient, sustainable future. How can traditional skills and materials substantially contribute to the circular society by safeguarding existing buildings and structures and by shaping and creating new buildings and places? Topics to consider might be sustainable development concerning preservation, conservation, restoration, rehabilitation, reconstruction, demolition, energy efficiency, new technologies, best practices etc.

Succession

Many of the traditional skills are in danger of being lost. These skills, such as stonemasonry, carpentry, joinery, bricklaying, blacksmithing, plastering, thatching, roofing, tiling, painting and decorating, are needed for the conservation, repair and maintenance of historic buildings and structures. The next generation of heritage workers struggles to connect with older generations, partly stemming from an absence of emerging professionals in spaces dedicated to addressing youth and student training and employment. How can nurturing the heritage champions of the future build local capacity and resilience safeguarding heritage buildings into the future?

Venice Charter 60 years

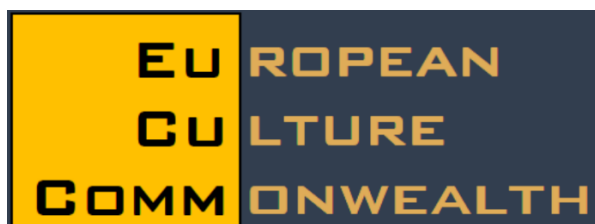
The International Charter for the Conservation and Restoration of Monuments and Sites, the Venice Charter, was adopted by ICOMOS in Venice 31 May 1964. The charter provides fundamental principles

I
N
F
O
R
M
A
C
J
E

for the conservation and restoration of historic monuments and sites and has, since then, shaped the field of heritage conservation, guiding heritage professionals to protect and safeguard cultural heritage sites, buildings and monuments. The GA 2023 in Sydney adopted the theme of "Disaster and Conflict Resilient Heritage - Preparedness, Response and Recovery" as the theme for the Triennial Scientific Plan 2024-2027. Looking back on our shared inheritance from this very charter, and ahead as we ask ourselves what the pragmatic needs of heritage practice are today. Against this background one may ask: What is the relevance of the Venice Charter today, in the face of our common contemporary challenges and changes? Submission of abstracts

Warmly welcome to submit an abstract describing your presentation. We are looking forward to receiving your contribution. The abstract should not exceed 5 000 characters incl. blanks. The abstract should be accompanied by a short description and a photograph of the author. Up to three images might accompany the abstract. The abstracts will be edited and distributed as a common pdf-publication. By submitting your abstract and sharing any images you agree to their publication in the above mentioned pdf. Please send your abstract no later than the 3rd of May to Vice President of ICOMOS Sweden PhD Malin Myrin at malin.myrin@icomos.se

Konferencje

Uwaga! Nowy termin konferencji!

Międzynarodowa Konferencja Naukowa EuCuComm 2024

Bautzen (Budziszyn), 17-19 września 2024

Temat przewodni:

Górne Łużyce: dziedzictwo kulturowe, religijne i architektoniczne

Strona konferencji

<http://www.EuCuComm.eu>

1. Przesyłanie abstraktów & artykułów

Ostateczny termin nadsyłania abstraktów do 30 kwietnia 2024 r.

Informacja o zaakceptowaniu abstraktów zostanie przesłana do 10 maja 2024 r.

Ostateczny termin nadsyłania artykułów do 30 czerwca 2024 r.

Informacja o zaakceptowaniu artykułów zostanie przesłana do 10 lipca 2024 r.

2. Publikacje

Autorzy chcący wziąć udział w konferencji proszeni są o przesłanie abstraktu oraz artykułu w języku konferencyjnym. Program konferencji będzie zawierał jedynie artykuły zaakceptowane przez recenzentów. Warunkiem publikacji artykułu jest rejestracja min. jednego autora jako uczestnika. Artykuły dopuszczone do publikacji po pozytywnych recenzjach będą opublikowane w formie MONOGRAFII dostępnej w formule Open Access.

Wybrane artykuły po pozytywnych recenzjach będą opublikowane w kwartalniku Wiadomości

Konserwatorskie – JOURNAL OF HERITAGE CONSERVATION (Punkty MNISW:

100) <https://www.wiadomoscikonserwatorskie.pl/>

3. Język konferencji i publikacji

Języki konferencji: polski, niemiecki, angielski,

Języki publikacji: polski/angielski

4. Rejestracja uczestników

Rejestracja uczestników będzie możliwa od 10 lipca 2024

Szczegóły (w tym formularz rejestracyjny) będą dostępne na stronie konferencji.

Ostateczny termin rejestracji 1 sierpnia 2024

Ilość uczestników jest ograniczona ze względów organizacyjnych.

Więcej informacji pod linkiem:

<http://www.EuCuComm.eu>

Międzynarodowa konferencja naukowa "Architektura wyzwań"

17-18 czerwca 2024 r. odbędzie się międzynarodowa konferencja naukowa "Architektura Wyzwań - Materiały dla Przyszłości". Organizatorami wydarzenia są Wydział Architektury Politechniki Warszawskiej, Muzeum Łazienki Królewskie, Akademia Sztuk Pięknych w Warszawie oraz Narodowy Instytut Architektury i Urbanistyki. Propozycje referatów należy nadsyłać do 22 kwietnia 2024 r.

Propozycje referatów należy nadsyłać **do 22 kwietnia 2024 r.** na adres: konferencja.wapw2024@pw.edu.pl

Więcej informacji na stronie:

<https://www.lazienki-krolewskie.pl/pl/aktualnosci/miedzynarodowa-konferencja-naukowa-architektura-wyzwan>

[JA]

Wystawy i Wydarzenia

Wykład z cyklu „Nasi Wielcy” poświęcone wspomnieniu życia i twórczości Janusza Bogdanowskiego. Muzeum Łazienki Królewskie, 16 kwietnia 2024 r. (on-line)

Kontynuujemy projekt Świat Ogrodów - obchody rocznicowe prof. Longina Majdeckiego 2022-2025. Muzeum Łazienki Królewskie zorganizowało spotkanie poświęcone wspomnieniu życia i twórczości Janusza Bogdanowskiego, na którym prelekcję wygłosił prof. Zbigniew Myczkowski i mgr Roman Marcinek. Spotkanie odbyło się 16 kwietnia 2024 r. wyjątkowo wyłącznie w formie on-line.

Link do nagrania platformie youtube:

<https://www.youtube.com/watch?v=8sg3xKvZgNo>

**Wykład z cyklu „Nasi Wielcy” poświęcony Problemom rewaloryzacji podwarszawskich parków rezydencjonalnych, Dorota Pape architekt krajobrazu
Pałac na Wyspie 23.04.2024 r. godzina 18:00**

W świat rewaloryzacji i przywracania świetności podwarszawskim założeniom ogrodowym przeniesie nas architekt krajobrazu z wieloletnim doświadczeniem projektowym i wykonawczym. Na przykładzie zrealizowanych projektów rewaloryzacji parków w Sannikach (powiat gostyniński) i Błędowie (powiat grójecki) ukazane zostaną wyzwania z jakimi Projektant musiał zmierzyć się na etapie projektowym i realizacyjnym w kontekście przeznaczenia obiektu, sposobu użytkowania, wymogów konserwatorskich i współczesnych wymagań technicznych.

Zachęcamy także do zapoznania się z wcześniejszymi wykładami na platformie youtube:

<https://www.youtube.com/@LazienkiTV/streams>

Z wszystkimi wydarzeniami zorganizowanymi w ramach obchodów rocznicowych prof. Longina Majdeckiego można zapoznać się na stronie projektu:

<https://www.lazienki-krolewskie.pl/pl/nasze-projekty/swiat-ogrodow-longina-majdeckiego>

Europejskie Dni Archeologii (#EDA)

14 - 16 czerwca 2024 r.

Weź udział w tegorocznej edycji #EDA

Europejskie Dni Archeologii odbędą się w dniach 14, 15 i 16 czerwca 2024 roku. W inicjatywie udział biorą zarówno najbardziej znane instytucje związane z archeologią, jak muzea archeologiczne (np. Muzeum Archeologiczne w Biskupinie, Muzeum Archeologiczne i Rezerwat „Krzemionki”, Muzeum Pierwszych Piastów na Lednicy), Instytut Archeologii i Etnologii PAN, uniwersytety i instytuty naukowe oraz inne muzea z całej Polski (m. in. Krakowa, Białegostoku, Wrocławia i Sandomierza), ale również koła naukowe, stowarzyszenia, fundacje, jak i bardzo małe placówki, które w tych dniach mają okazję zaprezentowania swoich działań.

Dołącz do prestiżowego grona organizatorów największego tego typu wydarzenia w Europie. Potwierdzenie gotowości Państwa udziału w EDA oraz propozycję wydarzenia, prosimy przesłać do dr Agnieszki Oniszczyk (e-mail: aoniszczuk@nid.pl tel.: 22 826 02 39 wew. 134).

W zgłoszeniu prosimy o podanie informacji zawierającej nazwę wydarzenia, termin, rodzaj, szacunkową liczbę odbiorców oraz osobę do kontaktu z Państwa instytucji. W odpowiedzi otrzymają Państwo informacje o dalszych krokach oraz wsparciu promocyjnym ze strony NID.

Następnie wydarzenie należy zarejestrować na stronie <https://journees-archeologie.eu/>

Aktualna instrukcja rejestracji dostępna jest do pobrania:

<https://nid.pl/wp-content/uploads/2024/04/Instrukcja-rejestracji-wydarzen-na-portalu-europejskim-EDA.pdf>

Zabytki archeologiczne stanowią ważną część dziedzictwa kulturowego i są źródłem wiedzy o dziejach człowieka. W Polsce znajduje się ponad 460 tysięcy stanowisk archeologicznych, z czego 8 tysięcy zostało wpisanych do rejestru zabytków archeologicznych.

Za zabytki archeologiczne o szczególnym znaczeniu dla kultury uznano Rezerwat archeologiczny w Biskupinie, Krzemionki Opatowskie, gdzie przed wiekami wydobywano krzemień pasiasty oraz jedna z pierwszych siedzib piastowskich – Ostrów Lednicki. Wszystkie one zostały uznane przez Prezydenta RP za Pomnik Historii, a Krzemionki Opatowskie trafiły w 2019 roku na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO.

Narodowy Instytut Dziedzictwa realizuje Program AZP+. Nieinwazyjne wsparcie zarządzania dziedzictwem archeologicznym, który jest propozycją ogólnopolskiej, rewolucyjnej strategii w archeologii. To nie tylko nowatorskie rozwiązania i nowoczesne narzędzia, ale cały program popularyzujący wiedzę związaną z archeologią. Dzięki tym metodom można zobaczyć to co niewidoczne i prowadzić badania pozostawiając zabytki archeologiczne w nienaruszonym stanie, bez narażania ich na zniszczenie.

Zapraszamy do obejrzenia filmu o Programie AZP+

<https://www.youtube.com/watch?v=zp7cfISC5As>

Wystawa „Tygrys w ogrodzie. Sztuka Marii Prymaczenko”

Muzeum Sztuki Nowoczesnej w Warszawie, Wybrzeże Kościuszkowskie 22

05.04 – 30.06.2024

Zapraszamy od 5 kwietnia na wystawę *Tygrys w ogrodzie. Sztuka Marii Prymaczenko* – pierwszą w Polsce tak obszerną prezentację twórczości jednej z najważniejszych ukraińskich artystek XX wieku, a zarazem ostatnią wystawę w Muzeum nad Wisłą.

Marija Prymaczenko (1909–1997) jest ikoną sztuki ukraińskiej. Choć twórczość artystki jest najczęściej zaliczana do sztuki ludowej, to jednak jej humanistyczna wizja świata, swoista filozofia dobra i własne przepisywanie tradycji sprawiają, że dzieło Prymaczenko przekracza ramy folkloru. W jej pracach harmonijnie współistnieje świat ludzki i pozaludzki. Artystka marzyła, „by ludzie żyli tak, jak kwitną kwiaty”.

Publiczność będzie miała okazję zobaczyć aż 89 prac z prywatnej kolekcji Eduarda Dymczyca. W przestrzeni wystawy nie zabraknie również miejsca na Waszą kreatywność.

Z ruchowym elementom zaczerpniętych z obrazów artystki będzie można skomponować własny ogród.

<https://artmuseum.pl/pl/wystawy/tygrys-w-ogrodzie>

[MSN]

Oficjalne otwarcie i prezentację inwestycji "Przebudowa zabytkowych budynków gospodarczych na Przedzamczu zamku w Malborku wraz z ich dostosowaniem do funkcji kulturalno-edukacyjnych" Muzeum Zamkowe w Malborku, ul. Starościńska 1
27.04.2024 r.

Zamek

Znany. **Nieznany.**
Zaproszenie

Oficjalne Otwarcie
nowej przestrzeni zabytkowych budynków
na Przedzamczu zamku w Malborku

27 kwietnia | 13:00

Dyrektor Muzeum Zamkowego w Malborku

dr hab. Janusz Trupinda

wraz z zespołem współpracowników mają zaszczyt zaprosić
na oficjalne otwarcie i prezentację inwestycji

„Przebudowa zabytkowych budynków gospodarczych
na Przedzamczu zamku w Malborku
wraz z ich dostosowaniem
do funkcji kulturalno-edukacyjnych”

Przedzamcze, Muzeum Zamkowe w Malborku
ul. Starościńska 1 | Malbork

R.S.V.P.
do 23 kwietnia 2024
zaproszenia@zamek.malbork.pl

Prosimy o informację, czy podczas wydarzenia potrzebuje Pan/Pani
skorzystać z usługi tłumaczenia na Polski Język Migowy

Iceland
Liechtenstein
Norway grants

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

MM
Muzeum
Zamkowe
w Malborku

Oficjalne otwarcie nowej przestrzeni zabytkowych budynków na Przedzamczu zamku w Malborku.
27 kwietnia, o godzinie 13.00.

Prosimy o potwierdzenie przybycia na uroczystość do 23 kwietnia na adres:

zaproszenia@zamek.malbork.pl

Więcej informacji na stronie:

<https://zamek.malbork.pl/aktualnosci/wielkie-otwarcie-nowych-przestrzeni-przedzamcza/>

W
Y
D
A
R
Z
E
N
I
A

Wystawa: „Sztuka dobrego myślenia. Dziedzictwo Stanisława Herakliusza Lubomirskiego”
Muzeum Łazienki Królewskie, Pałac na Wyspie, Podchorążówka
26.04– 01.09.2024 r.

Dr Marianna Otmianowska, Dyrektorka Muzeum Łazienki Królewskie w Warszawie, ma zaszczyt zaprosić na otwarcie wystawy „Sztuka Dobrego Myślenia. Dziedzictwo Stanisława Herakliusza Lubomirskiego”. Wernisaż odbędzie się 25 kwietnia 2024 r. o godz. 18.00 w Pałacu na Wyspie.

Prosimy o potwierdzenie udziału do 22 kwietnia na adres: rsvp@lazienki-krolewskie.pl

Zaproszenie jest imienne, ważne dla jednej osoby.

Pierwsza wystawa o Stanisławie Herakliuszu Lubomirskim będzie prezentowana w Muzeum Łazienki Królewskie od 26 kwietnia do 1 września 2024 r. Postać wybitnego pisarza i polityka, jednego z najbardziej barwnych przedstawicieli polskiego baroku, przybliży bogaty zbiór eksponatów z krajowych i zagranicznych kolekcji, w tym znakomite obrazy, zagadkowe rysunki i starodruki, unikatowe naczynia, a także przedmioty wyciągnięte prosto z krypty.

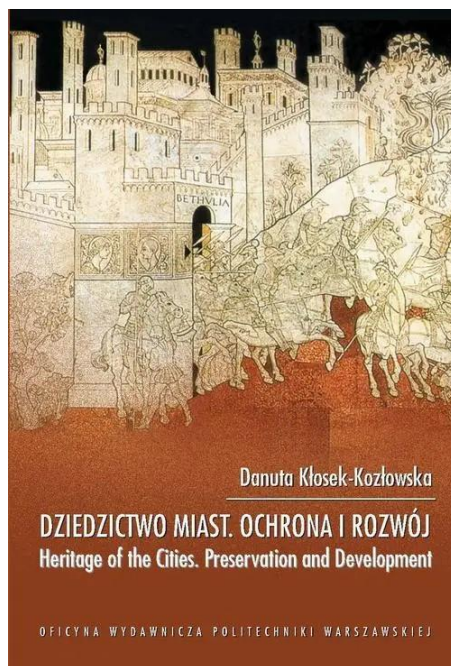
Ekspozycję uzupełniają wydarzenia dla dzieci, młodzieży i dorosłych, przybliżające postać marszałka Lubomirskiego oraz jego dziedzictwo. W programie są m.in. warsztaty o tematyce historycznej i artystycznej, lekcje muzealne, spacer po łazienkowskich ogrodach, spotkania literackie, pokazy teatru kamishibai, konferencja naukowa, a także oprowadzania po wystawie dla różnych grup wiekowych, w tym osób ze szczególnymi potrzebami (PJM, audiodeskrypcja).

Więcej informacji na stronie:

<https://www.lazienki-krolewskie.pl/pl/aktualnosci/wystawa-sztuka-dobrego-myslenia>

Publikacje

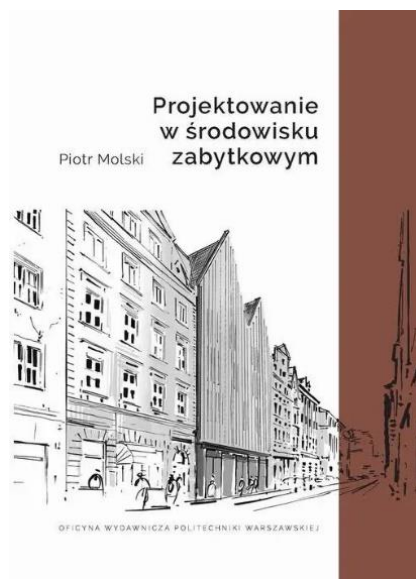
Dziedzictwo miast ochrona i rozwój. Heritage of the Cities Preservation and Development
prof. Danuta Kłosek-Kozłowska

Publikacja przybliży zagadnienia dotyczące ochrony dziedzictwa miast. Poruszana problematyka dotyczy nie tylko wartości kulturowych dziedzictwa architektonicznego, znacznie łatwiejszego w sformułowaniu zasad ochrony, co przede wszystkim urbanistycznej skali ochrony dotyczącej historycznej struktury miast, zespołów i założeń oraz ich znaczeń niematerialnych, symbolicznych, emocjonalnych nazywanych potocznie „duchem miejsca”. Wykazuje na konieczność sięgania ku początkom formułowania się myśli konserwatorskiej, filozofii ochrony w odniesieniu do miast, by zrozumieć współczesne dylematy globalnej ponowoczesności. Zagadnienia ochrony dziedzictwa miast, identyfikacji kulturowej różnorodności regionów, specyficznych i wyjątkowych cech krajobrazu stanowią do dziś najtrudniejsze zadanie dla samorządów lokalnych, które nie znajdując odpowiednich rozwiązań w propozycjach urbanistów (plany miejscowe, dokumenty strategiczne rozwoju miast, programy rewitalizacji itd.) poszukują profesjonalnego wsparcia. Książka ukazuje tę problematykę z pozycji teorii i współczesnej praktyki rozwijając zagadnienie niezbędnego dziś równoważenia rozwoju miast poprzez ochronę wartości kulturowych dziedzictwa widzianą z pozycji międzynarodowych doświadczeń (nowe dokumenty ICOMOS-UNESCO zamieszczone w aneksie: Historic Urban Landscape (HUL) oraz Dokument La Valletta Komitetu Naukowego Miast Międzynarodowej Rady Ochrony Zabytków). Publikacja będzie pomocną lekturą także dla studentów wydziałów architektury, gospodarki przestrzennej oraz samorządowców i polityków lokalnych, zainteresowanych długim trwaniem wartości dziedzictwa miast.

<https://www.sklep.pw.edu.pl/produkty/dziedzictwo-miast-ochrona-i-rozwoj-heritage-of-the-cities-preservation-and-development>

Projektowanie w środowisku zabytkowym
prof. Piotr Molski

Treścią niniejszej publikacji objęto propedeutycznie problemy ochrony, adaptacji i modernizacji zabytków architektury, których znajomość jest – zdaniem autora – niezbędna dla architektów przy projektowaniu w środowisku kulturowym, w partnerskim dialogu z konserwatorami zabytków, historykami sztuki, mykologami, konstruktorami i w zależności od potrzeb – innych branż. Praca podzielona jest na cztery części: Część I: Ewolucja koncepcji ochrony zabytków w teorii i praktyce – obejmuje zarys zmieniających się z upływem czasu koncepcji ochrony i uwarunkowań kulturowych, społecznych i gospodarczo-politycznych tych zmian, które znalazły swoje odzwierciedlenie w międzynarodowych i krajowych dokumentach doktrynalnych.

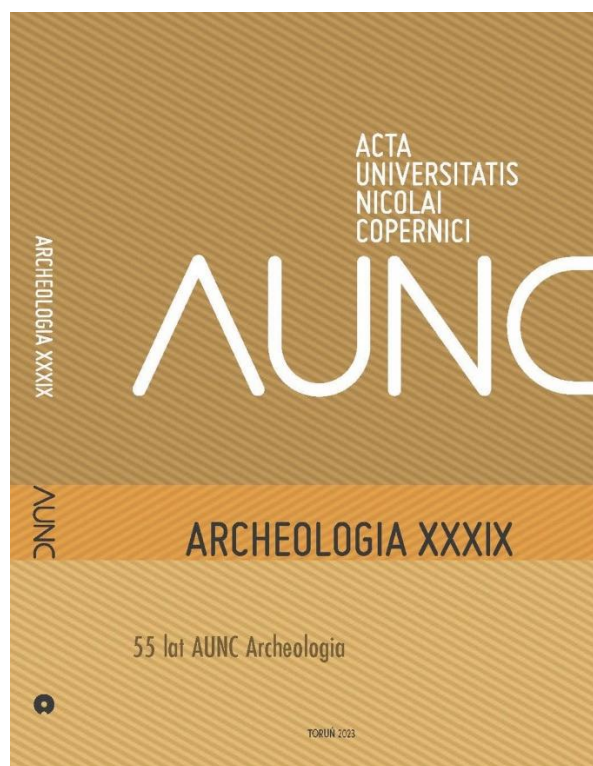
Część II: Dziedzictwo architektoniczne, cechy i wartości zabytków – zawiera: definicje dziedzictwa, zabytku i dóbr kultury współczesnej, rodzaje badań i źródeł wiedzy o zabytkach oraz opis cech obiektu niezbędnych do uznania go za zabytek i danych ilustrujących stan obiektu. Przedstawione są rodzaje wartości zabytkowych, ich atrybutów i nośników oraz metoda wartościowania adresowana do warsztatu projektowego architekta.

Przedmiotem części III: Postępowanie z zabytkami są cele i rodzaje ingerencji w zabytkowe struktury, ich interpretacje i definicje oraz ilustracje ingerencji: konserwacji, restauracji, restauracji w skali brył (uzupełnień parahistorycznych) i uzupełnień ahistorycznych zabytków (w tym – rozbudów) na przykładach polskich i zagranicznych. Przykłady obiektów ilustrowane są w części „językiem architektonicznym” – rysunkami, co pozwala na graficzne ucytelnienie ich istotnych cech. Ważnym problemem postępowania z zabytkami jest pogodzenie ochrony ich kulturowych wartości z dostępem osób niepełnosprawnych. Część IV poświęcono zarządzaniu zasobami architektonicznego dziedzictwa na różnych poziomach decyzyjnych. Wobec wielu złożonych uwarunkowań pozakonserwatorskich sposób zarządzania współdecyduje o skuteczności opieki i ochrony zabytków.

<https://www.sklep.pw.edu.pl/produkty/projektowanie-w-srodowisku-zabytkowym#>

Acta Universitatis Nicolai Copernici (AUNC) Archeologia 39. 55 lat serii

Czasopismo Acta Universitatis Nicolai Copernici – Archeologia ukazuje się od 1968 roku. Jest rocznikiem na łamach, którego publikowane są artykuły z zakresu archeologii pradziejowej i wczesnohistorycznej Polski i Europy. Ukazują się także materiały prezentujące zagadnienia z obszaru archeologii antycznej. W minionych latach, niezależnie od tomów zawierających opracowania o różnej problematyce, wydawano także tomy tematyczne, takie jak Archeologia szkła, Archeologia podwodna czy Archeologia architektury. W bieżących numerach autorami są zarówno osoby z macierzystego Instytutu Archeologii UMK, jak i badacze z krajowych i zagranicznych ośrodków naukowych oraz muzealnych, Współautorami artykułów są również przedstawiciele innych dyscyplin naukowych (np. biolodzy, geografowie czy historycy), współpracujący z archeologami.

Ukazało się cyfrowe wydanie czasopisma "Acta Universitatis Nicolai Copernici. Archeologia, tom XXXIX".

Tom 39 jest równocześnie tomem jubileuszowym z okazji 55.-lecia czasopisma.

Zapraszamy do lektury najnowszego tomu na platformie APCz.

https://apcz.umk.pl/AUNC_ARCH

"Detal architektoniczny świeckiej zabudowy Przemyśla 1880-1939"

W ramach upowszechniania wiedzy o zabytkach, przygotowaliśmy album „Detal architektoniczny świeckiej zabudowy Przemyśla 1880-1939”.

Autorem opracowania jest Irena Zając, wieloletni Pracownik Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Przemyśle, redaktorem prowadzącym Beata Kot, PWKZ.

Książka zawiera ponad 850 fotografii wykonanych głównie przez dr Rafała Nestorowa. Zawiera zdjęcia archiwalne, niektóre dotąd nie publikowane i archiwalne plany miasta. Zwraca uwagę na często niezauważane elementy, dokumentuje stan obecny detalu architektonicznego zewnętrznego i wewnętrznego kamienic, w obszarze projektowanych części wspólnych. Ich znaczenie dla estetyki miasta jest wyjątkowe, a często niedoceniane nawet przez samych mieszkańców. Książka ma na celu zwrócenie uwagi na elementy historyczne, które nadają miastu urody, a które mogłyby zaniknąć w trakcie pośpiesznie prowadzonych remontów. Chcemy temu zapobiec.

Album, to praca wielu osób, którym serdecznie dziękujemy za ogromny wkład w tę publikację.

W szczególności kierujemy podziękowania dla :

- Ireny Zając - autorki publikacji, która przez wiele lat dokumentowała i opisywała detale architektoniczne
- dr hab. Moniki Bogdanowskiej, która w ramach recenzji albumu zwróciła uwagę na wiele aspektów, jakie zaimplementowaliśmy do wydawnictwa
- dr Rafała Nestorowa, który zrobił tysiące zdjęć, byśmy mogli wybrać tylko część z nich,
- Profika Studio Graficzne, za projekt okładki i albumu
- Piotra Berezowskiego, który opracował graficznie i złożył całą publikację
- Marty Elas – za wspieranie redakcję i korektę tekstu
- Instytucji, które udostępniły nam materiały archiwalne

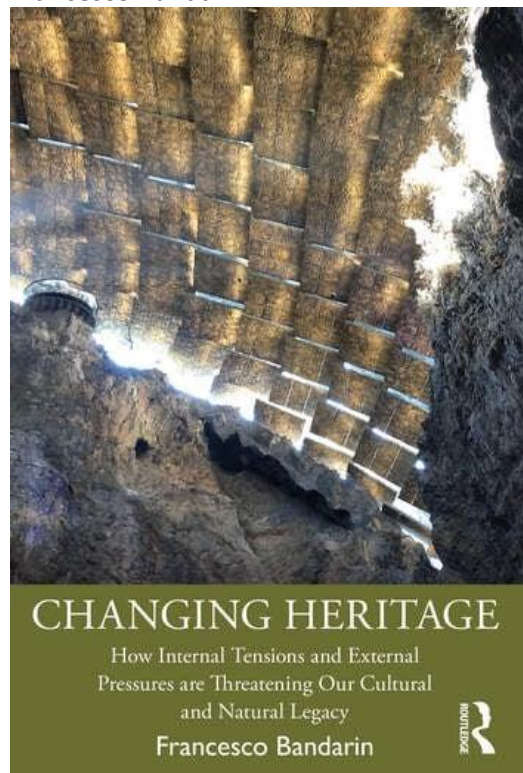
Publikacja dostępna pod linkiem:

[https://www.wuozprzemysl.pl/sites/default/files/do-pobrania/2024-02/Architektura Przemyśla 0.pdf](https://www.wuozprzemysl.pl/sites/default/files/do-pobrania/2024-02/Architektura%20Przemysla%200.pdf)

Changing Heritage

How Internal Tensions and External Pressures are Threatening Our Cultural and Natural Legacy

Francesco Bandarin

Changing Heritage presents the most comprehensive analysis of heritage issues available today. Critically analysing the complexity of the current and forthcoming issues faced by heritage, it presents insightful directions for the future. Drawing on the author's many years of experience working in senior positions at UNESCO, the book presents discussions of heritage sites all around the world. Today, our cultural and natural legacies face significant threats due to social and economic developments, political pressures, and unresolved historical issues. This book delves into these threats from two distinct perspectives: internal tensions and external pressures. The internal tensions include the disregard for human rights and gender equality; the increasing exploitation of heritage for political purposes; the development of postcolonial perspectives; and the necessity to reassess the established notion of "universal value." External pressures stem from global processes, unsustainable tourism, political conflicts, ethnic clashes, and religious strife that are causing destruction in numerous parts of the world. Examining the dynamics between heritage and these internal tensions and external pressures, Bandarin offers insights into the challenges faced and emphasises the imperative role of civil society in safeguarding the value of heritage for present and future generations. Changing Heritage explores a wide range of issues surrounding the crisis in heritage management on an international level. It will be essential reading for heritage scholars, students, and professionals.

<https://www.routledge.com/Changing-Heritage-How-Internal-Tensions-and-External-Pressures-are-Threatening-Our-Cultural-and-Natural-Legacy/Bandarin/p/book/9781032713939>

Varia

Państwowe Muzeum na Majdanku.

Inauguracyjne posiedzenie Rady Muzeum

15 kwietnia 2024 roku odbyło się inauguracyjne posiedzenie Rady Muzeum przy Państwowym Muzeum na Majdanku. Główne zadania Rady, powołanej przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego na kadencję w latach 2024–2028, to ocena działalności oraz zatwierdzanie planów pracy Muzeum.

Obrady rozpoczęły się od wręczenia powołań ministerialnych członkom Rady.

Znaleźli się wśród nich:

- 1) prof. dr hab. Monika Adamczyk-Garbowska;
- 2) dr hab. Sabina Bober;
- 3) Anna Fic-Lazor;
- 4) dr Edward Kopówka;
- 5) Władysław Marek Kunicki-Goldfinger;
- 6) dr hab. Katarzyna Person;
- 7) Adam Siwek;
- 8) prof. dr hab. inż. Bogusław Szmygin;
- 9) dr Michał Trębacz;
- 10) Jadwiga Wakulska;
- 11) prof. dr hab. Rafał Wnuk;
- 12) Magdalena Zaręba-Opalińska;
- 13) dr hab. Anna Ziębińska-Witek;
- 14) prof. dr hab. Andrzej Żbikowski.

Na przewodniczącego Rady został wybrany Andrzej Żbikowski – profesor nadzwyczajny w Studium Europy Wschodniej Uniwersytetu Warszawskiego, współzałożyciel Centrum Badań nad Zagładą Żydów, pracownik Żydowskiego Instytutu Historycznego w Warszawie, w którym kieruje badaniami nad najnowszymi dziejami polskich Żydów.

Dyrektor PMM Tomasz Kranz, zapoznając Radę z działaniami zrealizowanymi przez Muzeum w 2023 roku, omówił przede wszystkim zakończenie prac nad muzeum i upamiętnieniem powstałym w miejscu byłego obozu zagłady w Sobiborze, a także obchody 80. rocznicy zakończenia akcji „Reinhardt”.

Wiele uwagi poświęcił planom rozbudowy Centrum Obsługi Zwiedzających Państwowego Muzeum na Majdanku i zapowiedział szereg działań przewidzianych do realizacji w tym roku, zwłaszcza te zaplanowane w ramach jubileuszu 20-lecia działalności Muzeum i Miejsca Pamięci w Bełżcu oraz 80-lecia działalności Państwowego Muzeum na Majdanku. Członkowie Rady jednogłośnie pozytywnie zaopiniowali sprawozdanie z działalności Muzeum w 2023 roku oraz przyjęli plan pracy na rok następny.

https://www.majdanek.eu/pl/news/rada_muzeum_nowej_kadencji/1725#

Kiedy dziedzictwo staje się narzędziem polityka

Riin Alatalu, Estonia

Dear colleagues,

May I take a moment and share a recommendation for a really good and useful book from Denmark - ["Delisted. A Political Story" by Dag Petersson](#). This is a fascinating critical overview of the political manipulations around [Roskilde Viking Ship Hall, one of ICOMOS Heritage alert sites](#).

In the book there are moments that I guess every one of us we recognise from our own debates in our daily advocacy. Very good insight to the ways politicians think.

The book also depicts the episodes involving ICOMOS and ISC20C. The book was finished before the results of the architectural competition were announced. There is a strong hope that there is a happy end after all.

I already used the book to highlight some Estonian problems in our national press. I quote Dag Petersson reply to my email: I hope it may play a small role, however tiny, in raising awareness in Estonia (and elsewhere too) about how architecture may be intertwined with political scheming and prioritizations that affects back on architecture and our notions of architectural worth.

I wish you good luck with the campaign of saving Linnahalli and the Red Monuments, important and impressive works no doubt. A quick Google search informed me about the basic issues and the current state of affairs, which in many ways resemble the controversies about the Viking Ship Hall. However, and to underscore a point made in my book, each case is unique and comes with its own set of concerns and issues which combine into an irreducibly singular political situation.

My article is in Estonian, but I checked that the translation machines made quite a good translation.

<https://www.err.ee/1609302435/riin-alatalu-kui-parand-satub-poliitiku-tooriistaks>

Towarzystwo Entuzjastów Kolei

Protest - list otwarty

Towarzystwo Entuzjastów Kolei protestuje przeciwko wpisywaniu do przetargów, jako części zadania na budowę lub modernizację linii kolejowych, likwidacji starych, wyłączanych z tej okazji, odcinków sieci kolejowej, mostów i innych budowli kolejowych, jeżeli te nie kolidują z budową nowej infrastruktury.

Linie kolejowe nie są własnością PKP PLK, a całego społeczeństwa. Były, są i będą budowane za środki publiczne i to obywatele powinni decydować o ich losie, a nie tylko grupka osób zajmująca się pracami studialnymi, projektowaniem i realizacją inwestycji.

Kategorycznie żądamy zmiany kontraktu noszącego zapis o likwidacji części linii kolejowej nr 104 w związku z budową nowego jej przebiegu. Żądamy pozostawienia toru i linii teletechnicznej od km 50,3 do km 61,1 (odcinek ten w żaden sposób nie koliduje z inwestycją) do czasu podjęcia decyzji co do jej przyszłości i możliwości utworzenia na tym torze atrakcji turystycznej.

PKP PLK nie ma żadnego moralnego prawa niszczenia dorobku i wspomnień wielu ludzi i to na dodatek wpisanego od lat w krajobraz, tylko dlatego, że szyny stanowią wartość w złomie i można w ten sposób

pomniejszyć cenę oferowaną w każdym przetargu (przy czym w przypadku likwidacji budowli ziemnych, nie byłibyśmy pewni bilansu). Patrząc tylko na południe, PKP PLK zniszczyło już w ten sposób [niczemu nie wadzący stary most nad Wisłą w Goczałkowicach](#) i najwyraźniej zamierza likwidować dalej, bez żadnej refleksji, że niszczy wieloletni dorobek kultury technicznej wszystkich ludzi.

Nie przyjmujemy do wiadomości, że kontrakt został podpisany i nic już nie można zrobić. Prosimy o przedstawienie dowodów, że PKP PLK Centrum Realizacji Inwestycji - okręg południowy, prowadził konsultacje społeczne na temat zbędnych odcinków linii kolejowej nr 104.

W Polsce nie istnieje żadna normalnotorowa stricte muzealna linia kolejowa, a wszystkie czynne linie w bliższej lub dalszej perspektywie będą poddawane modernizacjom, przez co utracą walory historyczne. Zachowanie odcinka linii kolejowej w Pisarzowej i Męcinie jest niepowtarzalną okazją stworzenia muzealnej linii kolejowej (dla lekkich pojazdów szynowych - drezyn) i pozostawienia dla przyszłych pokoleń tak potrzebnego dziedzictwa kultury technicznej.

Ponadto jesteśmy przekonani, że stary przebieg linii kolejowej w tym przypadku powinien być pozostawiony, gdyż na wypadek awarii w tunelu kolejowym (np. w wyniku ruchów górotworu, choć łatwo sobie wyobrazić powszechniejsze zdarzenia) linia kolejowa może stać się nieprzejezdna na długie miesiące i wówczas będzie konieczność wykorzystania starego przebiegu, jako linii objazdowej.

<http://tek.org.pl/protest/>